

Wie de wereld nu echt voedt

Vandana Shiva

AUTEUR Chantal van Genderen

Chantal van Genderen is naast fotografe natuurvoedingskundige en verzorgt de beeldredactie voor het Permacultuur Magazine. Haar praktijk heet "Voeding en Verbeelding".

Wie de wereld nu echt voedt bevat analyses over de werking van het mondiale voedselsysteem, de krachten die deze beïnvloeden en de transitie die noodzakelijk is om de desastreuze machine van de voedingsindustrie een halt toe te roepen. Het boek geeft voldoende handvatten en aanknopingspunten om goed geïnformeerd tegenwicht te bieden aan succesvolle industrie-marketing. Naast het signaleren van de talrijke problemen – die door hun omvang een groot deel van het boek beslaan – is er gelukkig ook aandacht voor oplossingen. Deze zullen volgens Shiva juist bij voorkeur op microniveau beginnen. Dus gewoon bij jezelf en in je eigen leefgemeenschap. En dat maakt het een inspirerend boek.

Vandana Shiva is een bekende Indiase activiste. Opgeleid tot natuurwetenschapper met meer dan twintig boeken op haar naam over voeding, landbouw, milieupolitieke onderwerpen en gendervraagstukken. Ze is een internationaal veelgevraagd spreker en won vele aanmoedigingsprijzen. Shiva is oprichter van de organisatie Shiva Navdanya, een nationale beweging die strijdt voor de bescherming van diversiteit en integriteit van levende materie, in het bijzonder van inheemse zaden.

Mondiale problematiek

Boeren en consumenten zijn voor voedselvoorziening in de loop der jaren steeds afhankelijker geworden van multinationale bedrijven en grootkapitaal. In heldere hoofdstukken toont Shiva aan hoe een gewelddadig paradigma met (vanuit de oorlogsindustrie ontwikkelde) chemie

in de vorm van kunstmest, pesticiden en herbiciden voor chaos en destructie zorgen. Ook grootschalige industriële 'boerderij'-fabrieken en monoculturen dragen daartoe bij. Daarbij besteedt ze aandacht aan zelfmoorden onder boeren, de geminimaliseerde rol van vrouwen en de aanslag van nepvoeding op onze gezondheid. Ze weerlegt de mythe dat genetisch gemodificeerde gewassen de wereld zullen voeden, zoals ook de groene revolutie (introductie van kunstmest en bestrijdingsmiddelen) geen oplossing heeft geboden voor het voeden van de wereld.

Stervende planeet

Industriële landbouw levert uiteindelijk een stervende planeet, dode en ongezonde burgers en met schulden overladen boeren. Pseudo-veiligheidswetten, fascistische zadenwetten en neoliberal marktbeleid dragen een steentje bij, allemaal met oog op winstmaximalisatie. Dit is geen boek om in één ruk uit te lezen. Als lezer krijg je veel te verteren. Vandana Shiva's met vele voetnoten onderlegde kennis, en haar tomeloze gedrevenheid stuwden mij echter voort. Dit wil ik lezen, dit wil ik weten, dit MOET ik weten! En ja, het is inderdaad ontmoedigend en deprimerend.

Oplossingen!

Gelukkig is er een weg vooruit. Shiva pleit voor een duurzame landbouw waarin diversiteit in ecosystemen gezonde voedingsmiddelen voortbrengt. Een landbouw die de lokale economie stimuleert en ook vrouwelijke inspanningen herwaardeert en terugbrengt.

Belangrijke pijlers voor herstel zijn het bewaren en produceren van levende zaden in gemeenschappelijk beheerde zadenbanken en het verzorgen en voeden van een levende bodem door een biologische landbouw gericht op biodiversiteit en weerbaarheid.

Vandana schetst een beeld van levende voedsel economieën, opgebouwd vanuit gemeenschappen, door samenwerking

tussen producenten en consumenten op basis van eerlijke handel in plaats van 'vrije' handel voor mega-ondernemingen. Lokale initiatieven, ook stedelijke voedselproductie en kleine boeren spelen de hoofdrol in het gifvrij produceren van voeding rijk aan voedingsstoffen. Dit in plaats van 'producten' waar onze supermarkten vol van liggen, die meer vullen dan voeden. Deze weigert ze consequent voedingswaren te noemen.

Ambachtelijk voedsel schept meer werkgelegenheid en heeft meer gezondheidsvoordelen dan industriële fastfood. Biodiverse systemen verhogen bovendien de veerkracht in tijden van klimaatchaos. Voedsel educatie noemt ze een belangrijke pijler: "We zijn zo ver weggedreven van ons 'boerenverstand' en hebben ons afhankelijk gemaakt van bedrijfsmarketing en makkelijke kant-en-klaar oplossingen. De échte kennis over voeding van boeren en vrouwen, die door de eeuwen is geëvolueerd en rekening houdt met de regeneratieve mogelijkheden van de Aarde, moet in ere worden hersteld. Mensen kunnen voedsel in overvloed kweken door te werken met de wetten van de natuur in plaats van ertegen in te gaan."

Actie!

Hé, dat klinkt dan weer geruststellend vertrouwd voor de permacultuurliefhebber. Ik spring gauw op mijn fiets naar de boerderijwinkel van mijn Biologisch Dynamische dorpsboerin. Dat doet ze goed, Vandana Shiva. Ze pusht je meteen in beweging!

Wie de wereld nu echt voedt, Vandana Shiva. Uitgever: Jan van Arkel, Utrecht
Vertaling: Gertjan Cobelens vanuit het Engels *Who really feeds the world*
Publicatie: 2016 - 176 pagina's